

Jel

Gudhjem

5. Aarg.

Torsdag den 15. December

1938

Gm Morgenen Skt. Halvard-Dagen i Foraaret 1812 sad Familien paa Gaarden Hauen ved Aursundssoen og sang en af Ellen Andersdatters Salmer — det var endda den kendte Nærvise, som den svenske Salmedigterske oprindelig skal have skrevet, de sang den Morgen:

Den Stad og Gader
den af Guld mon være
af Ædelsten Grundvolden fuld med Ære
og dertil Klangen
af Englesangen
Tusind Aar som Dag er gangen
for mangen.

Eja, lad skinne frem
den Dag med fromme,
da alle Ting saa vel i Lag skal komme!
Vor Ve du vende,
vort Aag fraspænde,
lad det tage en salig Ende.
O, Jesu!

Klokken var tre om Morgenen og Solen, som stod op over Fjeldene i Øst, skinnede ind gennem det lille Vindue med de smaa Ruder og ind paa det enebestrøede Gulv. Ilden knitrede i Skorstenen og ved Siden af denne sad den gamle Klas Haa med foldede Hænder og Tophuen liggende over det ene Knæ; han sang med grov, kraftig Røst. Paa Huggeblokken sad Sønnen Per og holdt Salmebogen. Hans Hustru stod bagved ham og saa over hans Skulder ned i Bogen, idet hun prøvede paa at synge med. Hun var daarlig til at læse og havde lidt ondt ved at følge med. Klas Haa havde heller ikke lært at læse noget videre, men Nærvisen, den kunde han da udenad. Ved Siden af ham ved Skorstenen sad Lille-Klas. Han var fire Aar, og han havde allerede faaet en Tollekniv. Lille Klas sad og stirrede paa sin Far — for han havde aldrig set sin Far saa fin som i Dag. Han havde røde Kanter paa Tøjet og en lang, blank Sabel.

Per Hauen hørte til Kongens Regiment. I Ufredsaarene havde han ligget ovre ved Grænsen og passet paa, at Fjenden ikke slap over og fik sat Ild paa Røros Kobberværk igen. Endnu havde Fjeldfolket i frisk Erindring Svenskens Hærgen af Frederiksstad for snart hundrede Aar siden.

Nu truede en meget værre Fjende. Hans Sværd var skarpere end nogen Svenskers. Han skaanede ingen. Børn, Kvinder, Oldinge og Unge, ja, selv stærke Mænd huggede han ned uden Skaansel.

Sidste Nat var Per draget afsted med Hest og Slæde over Fjeldet til Røros for, om det var muligt, at købe lidt Mel af Proviantskriveren ved Kobberværket, men han var kommet tilbage

med tomme Sække. Hvid i Angsigtet havde Proviantskriveren forfærdet stirret paa Per. »Hvad siger du min gode Mand! Mel? Selv om du ikke bad om mere Mel end du kunde lægge paa din Negl, saa stod det ikke i min Magt at opfylde din Bøn!« Og Proviantskriveren havde løftet sin magre, tynde Haand til Tegn paa, at det var umuligt. — »Guds Fred« sagde han og fulgte Per Hauen til Døren.

Nu skulde Per drage nordover til Trondhjem og prøve paa at faa en Tønde Rug. Der gik nemlig Rygte om, at den, der havde Sølv at betale med kunde faa lidt Rug hos G. Endresens Enke deroppe. Og Sølv havde de paa Hauen i de Tider. Mand efter Mand havde været Hestehandlere og havde tjent stort. Slægten var gammel. Haa-Mændene var Kæmper og berømte for deres Styrke og Mundraphed. Hundrede Aar og derover blev de alle.

I de Tider var en Rejse til Trondhjem en lang Rejse og fuld af mange Genvordigheder og Farer, for Tatere og Røverpak laa paa Lur overalt langs Vejen. Det hændte tit, at Mand og Køretøj blev borte og spurgtes aldrig mere; det hændte endda tiere, at Heste kom sky og forskræmte frem til Folk med Kusken liggende blodig og død paa Slæden. Og derfor syntes gamle Klas Haa, at de burde synge et Guds Ord, før Per drog afsted. Han vidste godt, at ingen kunde maale sig med hans Søn i ærligt Slagsmaal, men Snigmordere og lumske Personer, som laa i Baghold, kunde ingen sige sig fri for.

I Dag var han trukket i Kongens Klæder, og viste der sig ingen anden Udvej, saa gik han op til Oberstløjtnant Kragenhjelm, for denne hjalp først og fremmest sine Soldater. Af ham havde Per Hauen faaet sin Mundering. I en Træfning ved Solør havde Per udmærket sig som en

tapper Soldat. Han var med i et Skiløber-Korps og holdt ud i Sne mange Døgn i Træk uden at faa hverken Mad eller Søvn. Hans Kammerater vilde Gang paa Gang opgive Stillingen, men Per truede med at slaa dem sønder og sammen, dersom de veg fra deres Post. Til Belønning for sin Tapperhed havde Per faaet en af von Kragenhjelms aflagte Løjtnantsuniformer. I den havde Per staaet Brudgom i Røros nye og store Kirke for fem Aar siden. Og stadseligere Brudgom havde ingen set paa Røros.

Hele Vinteren igennem havde Haa-folket ikke smagt det, som kaldes Mel, hverken i Grød eller Brød, men de havde alligevel holdt Livet oppe ved at spise Kød, Klipfisk, Ost og Smør. Nu var Længslen efter Mel ved at tage Overhaand. Mel maatte de

have, i det mindste lidt til at blande i Barkbrødet. Aah, Krig og daarlige Tider var haarde Prøvelser.

Klas Haa rejste sig fra sin Plads ved Skorstenen og gned Øjnene. »Vi maa sætte vor Lid til Vorherre og haabe paa at du kommer hjem igen med godt Udbytte,« sagde Klas. »Vorherre har hjulpet hidindtil og han hjælper nok herefter!«

Per lukkede Salmebogen.

En Time efter kørte Per og Konen nord om Aursundssoen, som endda laa dækket af Is. Vinteren varede længe i Aar. Hesten havde Brodder paa og Hovslagene dundrede tungt imod det skarpe Underlag. Per sad og stirrede op mod Børsedalslien, hvor Birken stod og kastede et blaat Skær omkring sig i Morgensolen. Hans Kone — hun hed Kari og var vel omkring tyve Aar — sad i Kørepels paa en Sæk bagpaa Langslæden. Hun var stor og kraftig som en Mand, men lys og smuk, som alle Kvinder er i Rørosfjeldene.

Per Hauen lod Hesten gaa som

den selv vilde. Han holdt Tømmen slapt i den ene Haand. Nu og da kiggede han bagover Skulderene hen paa Kari.

»Græder du?« spurgte han og vendte sig om imod hende.

»Ikke noget videre.« Hun gned sig i Øjnene.

»Er du bange for min Skyld?« spurgte han.

»Ja, det er bare for din Skyld jeg er bange her i Verden.«

»Det maa du ikke være. Husk paa, jeg har Sabel og ladt Gevær med mig!« prøvede han at trøste.

»Øh, Gamp!« han jagede paa Hesten.

»Vend om, Per!« Hun vendte sig om paa Slæden og saa ham i Øjnene. »Det er bedre vi sulter ihjel allesammen, end at der skulde hænde dig noget ondt!« bad hun.

Men da lo Per Hauen, saa det hørtes ud over hele Aursundssoen.

»Tror du jeg vender . . . jeg, som har været syd paa i Solor og slaas med Svensken . . . nej der bliver vist ikke noget af at vende om for mit vedkommende!«

»Du er ond, du Per, ond mod mig og ogsaa ond mod Lille-Klas.«

»Ond!« tog Per paa Vej. »Jeg er vel ond imod mig selv ogsaa.«

Herpaa svarede Kari ikke. Hun satte sig med Ryggen til ham og lod Hovedet synke ned i Pelsen. Han rykkede i Tømmerne og jagede paa igen.

Kariskulde følge ham paa Vej med Hesten til Molingdalen . . . og desuden skulde hun hugge Hul paa Isen og prøve om Fiskeren vilde bide . . . for det begyndte at blive smaat baade med Kød og Fisk i Spisekammeret paa Hauen. Fra Molingdalen skulde Per staa paa Ski ind over Fjeldene og ned i Gauldalen. Han fik vel ikke mere end en Tønde Korn, og en Tønde Korn saa Per Hauen sig i Stand til at bære en 15 Mils Vej.

Nu midt om Vinteren var det saa omtrent umuligt at komme ned til

Trondhjem med andet end en meget kraftig Hest, og hans Hest var baade mager og ranglet. Nej, den Sag skulde han sandelig nok selv klare.

Aah, femten Mill! aa han skulde nok bære Korntønden paa sin Ryg, og tillige takke Gud for hvert Skridt, han tog med den.

Morgenen var saa tindrende lys, Solskinnet glimtede som Guld over Sneen og Isen paa Aursundssoen.

»Du, Per,« sagde Kari og rettede sig op og saa paa ham.

»Jeg synes du er den vakreste Karl, jeg har set i hele mit Liv.«

»Jeg sad netop og tænkte paa, at du er deu vakreste Kvinde, jeg har set,« sagde Per Hauen.

Og de blev siddende paa Langslæden og talte sammen som to Børn. Soldaten og Kæmpen Per Hauen sad og var som en lille Dreng. Han maatte Gang paa Gang lægge Armen om sin Kone, og hun lagde Hovedet op mod hans Vaabenskjorte og lukkede Øjnene — for en stille og forunderlig Glæde over, at hun var Hustru til den kendte Soldat, randt gennem hendes unge Sind.

Nord for Aursundssoen mødte de en Malmkører fra Aalberja. Han laa, saa lang han var, nede i Malmslæden og stak Hovedet op. Hans Køreokse var uendelig mager og lignede ikke mere et levende Dyr.

Malmkøreren var Morten Hansa fra Naustervolden. Han hilste Goddag og prøvede at rejse sig i Slæden, men var saa sulten og udmattet, at han sank sammen igen.

»Er du meget sulten?« spurgte Per Hauen.

»Jeg har ikke smagt Mad siden i Søndags Aftes, da Ingeborg og min lille Pige fik de sidste Smuler. «Av, av,« skreg han og holdt

sig paa Maven. „Av! Av!“

Hungeren sled i ham, saa han krøb sammen og jamrede sig.

Per Hauen sprang af Slæden og hjalp ham op. „Hvad er det for en Benrangel, du er blevet, Morten,“ sagde han spøgefuldt. „Find Fyren et Stykke Kød, Kari.“

Kari skyndte sig at faa Madposen frem og skar en dejlig Flis af et Laar og rakte ham det. Han greb det som et Dyr og begyndte at gumle, idet han mumlede, at han aldrig i sine Levedage havde kendt noget, der var saa godt. Morten-Hansa var Graaden nær, og han fortalte, at han havde kørt rundt fra Gaard til Gaard i hele Aalen og forhørt sig om lidt Korn, men ingen havde noget. Hvor han end kom frem, klagede Folk over Sulten.

Derefter kørte Per Hauen og hans Kone videre nordover, indtil de ved Titiden var nede i Moldingdalen. Her skiltes de. Først drog han videre, sang de begge udenad et Vers af Nævervisen. . . de stod i Sneen og sang. . . han med Huen i Haanden, hun med foldede Hænder og Taarer paa Kinderne.

Eja, mit Hjerte
inderlig holder Fest,
med Lys og Fryd
det venter sin Gæst,
naar Dødens Lænker brudte er,
og Gud mig Livet skænker
af Naade!

I Skovbrynet ovenover sad en Ulv og hylede — den var ogsaa sulten — Hesten hørte den og gav sig til at sætte fuld Fart paa, men Per fik Tag i Tømmen og holdt fast, mens han sang sidste Strofe. Han jagede saa efter Ulven, som slukøret og smaahylende trak opover til Fjelds.

Nu drog Per Hauen videre paa Ski ind over Moldingdalen. Han standsede oppe paa en Aas og vinkede tilbage med Huen til Kari, som vinkede igen. Solen blinkede i hans Sabel — og det var det sidste Glimt, Kari Hauen saa af Per, før han forsvandt for hendes Blik ind i Birkeskoven.

I tre Døgn i Træk gik Per Hauen uden at hvile eller sove. Han satte Skierne fra sig paa en Gaard i Melhus, gik saa videre ad Landevejen nedover til Trondhjem. Alle Folk, han mødte, vendte sig om, stirrede efter ham og undrede sig over, hvorfra mon denne store, stoute Soldat var fra. Han gik som en Konge. Han maatte vist være fra Fjeldene — for han var saa solbrændt i Ansigtet og havde tillige langt Haar.

Paa den tredje Dag stod han i Kramboden hos G. Andresens Enke i Trondhjem og spurgte, om der var nogen Mulighed for at faa en Tønde Korn. Han havde gangbar Mønt at betale med.

G. Andresens Enke rystede sørgmodigt paa Hovedet. — „Korn“,

sagde hun. „Gud trøste os alle. Vi har ikke engang Bagemel til Søndagen.“

Hun blev siddende paa sin Stol indenfor Disken. I tyve lange og sorrigfulde Aar havde hun levet som Enke uden at fatte Kærlighed til nogen Ungersvend. Hendes Hjerte havde slaaet med stille Slag i hendes Barm . . . men nu . . . aa, det var som et Under, nu begyndte hendes Hjerte at vaagne igen og slaa hastigt og vildt . . . for denne unge Fjeldmand var som en Aabenbaring og som et Under. Hun spurgte ham, hvor han var fra. Han sagde, som sandt var, at han var fra Fjeldene, fra Aursundsøen var han, og han havde Kone, Barn og en gammel Far siddende deroppe i Birkeskoven. han var bange for, at de ikke klarede sig, hvis han ikke kom hjem med Korn.

„Hvad, er du gift“, spurgte G. Andresens Enke forfærdet, hendes Hjerte standsede næsten. „Har du Hest med?“

„Nej, jeg skal selv være Hest“, svarede Per.

„Vil du bære en Tønde Korn den lange Vej tilbage til Fjeldet? Er du gal?“

„Jeg kan bære to Tønder“, sagde Per.

„Nej, du er da gal“, raabte G. Andresens Enke igen. To Tønder?“

„To Tønder Rug, det er ingen Ting“, lo Per.

„Gaa ud af mit Hus, du gør mig gal“, udbød hun og holdt sig for Ansigtet med den ene Haand.

„Kan jeg da ikke købe noget Rug“, spurgte Per Hauen. Han saa næsten bønligt paa hende.

„Rug? Var det Rug, du sagde.“ Hun stod med Ryggen til ham og bøjede Hovedet, som om hun lyttede efter Svar. Hun holdt den venstre Haand paa Hjertet, for det slog saa meningsløst nu igen.

„Ja, du skal faa Rug — men ikke mere end een Tønde — to Tønder bliver din visse Død, Fjeldmand.“ Hun greb sit store Nøgleknippe og gjorde Tegn til, at han skulde følge hende ud i Bryggeret. Her stod 10 Tønder Rug. Per greb en Tønde i hver Haand og tog dem op under Armene.

„Aah, forfærdeligt“, udbød G. Andresens Enke og satte sig ned paa en Kornsæk.

Men Per Hauen lo.

„Hvor lang Vej har du gaaet“, spurgte hun.

„Femten Mil.“

„Aa forfærdeligt“, udbød hun og vendte sig bort. „Hvor lang Tid har du brugt til det?“

„Tre Døgn.“

Han stod rank og holdt Sækkene.

„Aa forfærdeligt“ jamrede hun igen, gled ned af Kornsækken og blev liggende paa Gulvet.

„Hvor lang Tid behøver du til Hjemvejen med en Tønde Korn paa Ryggen?“

Aldrig før saa smart

og elegant Hjemmefodtøj som i Aar. Sidste Nyheder i **Selskabsko til Damer og Herrer** er hjemkommet. Søger De **Gummifodtøj** gaar De heller ikke forgæves.

O. Rønne Jensens Skotøjsforretning Th. Gudhjem 25

Giv Blomster til Julen!

JULESTJERNER - ALPEVIOLER
JULEBEGONIER
afskaarne CHRYSANTEMUM
samt Kranse og Dekorationer

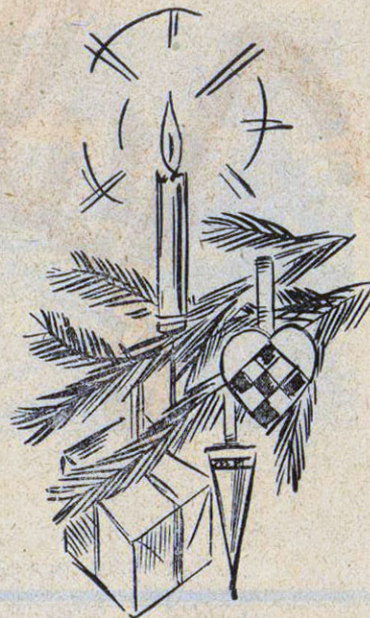
Alt i Grøntsager hele Aaret rundt

H. Markman
Gudhjem - Telf. 60

I vort store og righoldige Varelager
finder De let den rigtige

JULEGAVE

- *Efteraarets nye Litteratur - Børnebøger*
- *Julehefter i righoldigt Udvalg*
- *Fyldepenne - mange Mærker*
- *Fotografiapparater og Tilbehør - Fotoalbum*

Lædervarer - Krystal - Porcelæn - Fajance - Keramik - Sølv - Plet - Tin - Bronze
Syvarmede Titusstager - og saa en Rigdom af Legetøj

I. P. RØNNE

Bog-, Papir-, Glas- og Porcelænshandel - Telefon Gudhjem 85

Malerier

af Mogens Ege, Svend Nielsen, L. Johansen m. fl. sælges nu til nedsatte Priser.
Benyt Lejligheden!

Lad

Jule-Fernis'en

blive „Sahocol“ eller 20 Minutters Lak — det tør-
rer og holder!

**Gudhjem Tapet-
og Farvehandel**

Telefon Gudhjem 25

Det er

Prikken over Iet

at nyde Grams Kaffe
i Julen!

Chokolader, Konfekt,
Appelsiner og Nødder,
Figner og Dadler anb.

H. GRAM

Det store Udvalg til Julen

af

Kolonialvarer - Cigarer og Vine

Købmand Knud Petersen, Melsted

Til Julen

bruger man det bedste Mel til Bagningen - - -
og det faar De, naar De forlanger Mel fra

Gudhjem Mølle hos de Handelende

snart
nærmer
Julen sig -

*Kig indenfor hos mig -
jeg har et stort og nyt Udvalg i*

Lomme- og Armbaandsure
Væure, Stueure, Vække-
ure og Brillor

Altid 1. Kl. Varer - med Garanti! - Reparationer udføres godt og billigt

URMAGER MICHELSEN

Julestegen

køber De med Fordel i

Sofus Pihl's Slagter- og Paalægsforretning

„Tre Døgn“.
„Aa—aa, jeg dør“, skreg hun.
„Nej vel?“

Per Hauen slap Kornækkene og sprang rask afsted og løftede G. Andresens Enke op fra Gulvet. Han stod og holdt hende i sine Arme, som var hun en lille Pige, og hun bad med svag Stemme, om han vilde bære hende ind i Stuen. — Han bar hende ind og lagde hende fra sig.

„Tag Kornet, gaa og kom aldrig igen mere“, stønnede hun.

„Men Betalingen“, spurgte han. Hun rystede paa Hovedet, vilde ingen Betaling have.

„Giv Kejseren, hvad Kejserens er“, sagde Per, lagde 20 Sølvdalere paa Bordet og gik.

Kværnen malede og malede.

Juleaften samme Aar kom en Gaulbo kørende syd om Aursundsøen. Han havde Sneen lige mod sig, og Haar og Skæg var hvidt af Rim. Han kørte hurtigt, mens Messingbjælden paa Seletøjet sang i den kolde Luft. Gaulboen var inde paa et Par Gaarde og spurgte, hvor Hauen var, og saa drog han videre. Han frøs forfærdeligt og maatte hele Tiden holde sig i Bevægelse for ikke at fryse helt for-dærvet. Værre Kulde havde han aldrig før været ude for. Havde han vidst at der var saa bidende koldt her oppe ved Aursundsøen, havde han aldrig i Verden paa-taget sig denne Kørsel for von

En liden Stund efter kom han gaaende op fra Ravnkloen med to Tønder Rug paa Ryggen. — Han satte Kursen mod Gauldalen og gik et helt Døgn uden at hvile, lagde sig ned og drak af Bækken og gik igen. Nætterne var lyse, og Skoven i Gauldalen stod allerede med nyt Løv; men oppe i Aalen laa Sneen endnu. — Her spændte han igen Skierne paa og drog afsted over Molingdalsfjeldene.

I Molingdalen var der Sne og Vinter endnu. Pludselig blev han overfaldet af en Snestorm og krøb med sine to Korntønder ind i et Læskur og laa der i Læ i to Døgn — men Humøret var godt. Han fordrev Tiden med at synge Sal-

Kragenhjelm. Gaulboen sprang og fægtede med Armene, han troede at han skulde sætte Livet til, for værre Julekvæld havde han aldrig oplevet. Han hørte ogsaa Ulvehyl, uhyggelige Hyl. Hesten var helt hvid af Rim, og det sang og klang under Slædens Meder.

I Stuen paa Hauen sad Familien og sang Julen ind. Gamle Klas-Haua sad ved Siden af Skorstenen, og Lille-Klas ved Siden af ham. Per-Haua sad paa Huggeblokken med Salmebogen, medens hans Kone stod bag ham og kiggede over hans Skulder.

„Her kommer dine arme Smaa o, Jesu i din Stald at gaa!“

mer og Viser, mens Uvejret drev som en strid Fos over Taget.

Syv Døgn efter stod Per Hauen hjemme i Stuen. Natten efter malede gamle Klas Haua Rug paa den gamle Kværn oppe i Hauabækken, for nu kom Tøvejret med Sus i Birketræerne og Fart i Vandet i Bækkene. Han var saa fornøjet, at han ved Midnatslid blev staaende i Døren til Kværnhuset og nynnede en Vise fra Ols-Paalsetiden. — Foraarsnatten var saa tindrende lys, og i en aaben Vig ude i Aursundsøen laa en Lom og hujede mellem Isflagerne. Og

Henne i Vuggen laa en lille Pige paa et halvt Aar og stirrede med store blaa Øjne paa Ilden i Skorstenen. Hun hed Olava.

Midt under Sangen rejste Per sig pludselig og lagde Salmebogen sammen, men beholdt Pegefingeren inde mellem Bladene, for at de ikke skulde lukkes.

„Her kommer Fremmede!“ udbrød han.

En Hest vrinskede udenfor og en Staldklokke ringede. Stuedøren gik op, og ind kom en Kørekusk næsten ihjelfrossen. Han skyndte sig hen til Ilden og varmede sine

Gør Deres

Juleindkøb

hos os...

Vi fører

kun prima Varer

til billigste Dagspris

Vine - Whisky - Likør - Rom
i mange Mærker og til Dagens Pris

Cigarer - Cigaretter - Tobakker
i stort Udvalg af Mærker fra Landets
førende Fabrikker - Gave-Pakninger

Julelys og Pyntelys i alle Sortiment

*
Stort Udvalg i Godter, Chokolade og Frugter

*
Hassel-, Kokus-, Para- og Valnødder

Kaffe...

er en Vare, der bruges i hvert et Hjem — men Kaffe er vel nok den Vare, der fremkommer i de mest forskellige Kvaliteter og Smag. Prøv min Kaffe, og De bliver fast Kaffekunde!

Et Halvkilo Julekaffe leveres i en fin lakeret Daase.

A/S GUDHJEM KØBMANDSGAARD

v. Johs. Jensen - Telefon 6

Et stort Udvalg

i Cigarer, Vine, Chokolade, Konfekt, Nødder, Grape-Frugt, Appelsiner — og mange andre gode Sager finder De hos

Købmand J. R. HAMMER

Den rigtige gammeldags Kirsebærvin, der perler i Glasset, koster nu kun Kr. 2,25 pr. hel Flaske

Køb nyttige Julegaver!

Gaver som Lysekroner, Læse- og Bordlamper, Pergament-Skærme er altid kærkomne under Juletræet

Vi har et stort og smukt Udvalg i de sidste Nyheder.

Sidste Mod. i Radioapparater.

Stort Udvalg i Køkkenudstyr

K. Sonne Telefon Gudhjem 2

Th. Christensen

SKRÆDERFORRETNING

Bestillinger udføres smukt og hurtigt
Telefon Gudhjem 96

Lidt Kræs skal der til...

Ved alle Gudhjem Bys Butikker staar Folk i Kø hver Jul og kigger. Saa mange Ting Beundring vækker, men det, som allermost dog trækker, er Christian Lunds Konditori, der Kager os alle til Kaffen vil gi'! Her findes ogsaa lækre Sager, Konfekt og Knas, som herligt smager; men herligst, finder alle vi, er Brød og Kager fra Lunds Bageri

Gør Indkøb hos Annoncørerne

blaafrøse Hænder over Luerne. Skægget var frosset sammen om Munden, men han fik alligevel fremmumlet noget om, at de maatte se at faa hans Hest ind i Stalden.

Da Gaulboen havde faaet Mund og Mæle igen, trak han et forsejlet Brev op af Inderlommen i Vesten og rakte Per det.

Brevet var fra ingen anden end selve von Kragenhjelm. Han meddelte i det, at hans Fosterdatter G. Andresens Enke var død, men at hun i sit Testamente havde bestemt, at der hver Jul i ti Aar skulde køres 2 Tønder Rug op til Soldaten og Fjeldbonden Per Hauen ved Aursundsøen — dette til den salig bortvandrede Ihu-kommelse. — Gud glæde hendes Sjæl i Himlen.

I ti Juleaftener efter hverandre kom en Gaulbo kørende op mod Aursundsøen med to Korntønder paa Langslæden. Hver Gang havde han et Brev og Hilsen med fra von Kragenhjelm.

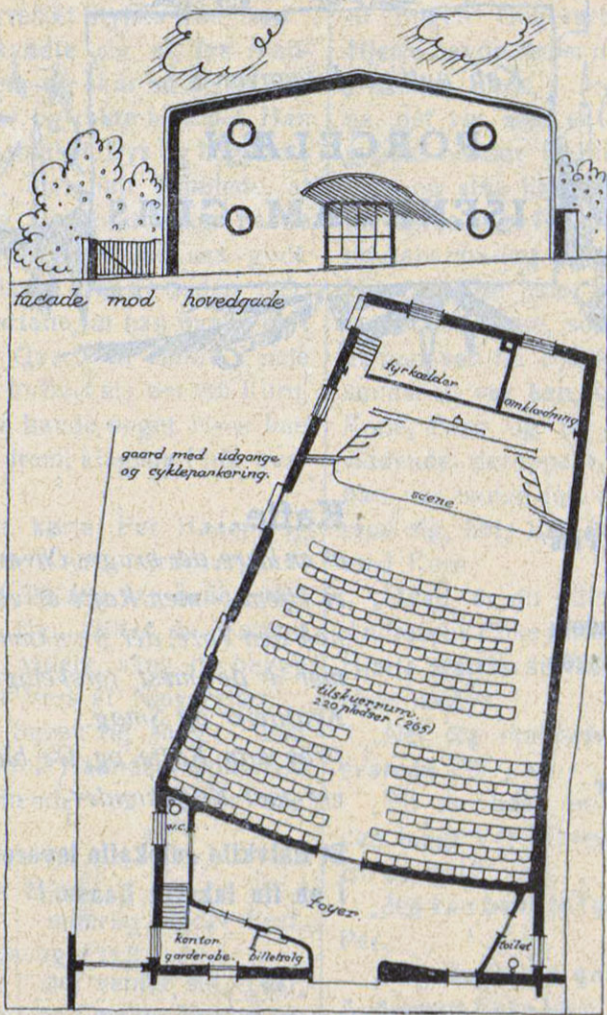
Per Hauen tog i den Anledning Kongens Klæder paa og Sablen ved Siden paa disse Juleaftener — von Kragenhjelm's stadselige, aflagte Løjtnantsuniform og lange Sabel —.

Johan Falkberget

GUDHJEM!

Gudernes Hjem — eller rettere den af Guderne benaaede — er og har altid været noget for sig og repræsenterer noget af det bedste paa vor ellers saa navnkundige Ø. Det er ikke alene Naturen, som her ødsler sine Gaver i rigeste Maal — ogsaa Beboerne er udstyret med Evner, der ofte sætter Rekorder. Her trives kunstneriske Evner Side om Side med de borgerlige Erhverv, det vrimler med Malere, Digtere og Forfattere, og Byen har fostret baade Operasangerinder og Svømmepiger. Her er driftige Forretningsmænd, der foruden deres Gesjæft kaster sig over Opgaver som Vandrehjem og Biograf, hvorfor det ikke undrer, at By og Land har fundet hinanden. Naar „Jul i Gudhjem“ derfor nu kommer Læserne i Hænde, saa er de klar over, at det er i Gudhjem Julevarerne skal købes!

Det paatænkte Kino i Gudhjem

GUDHJEM har længe savnet et Biografteater, og det har flere Gange været paa Tale at faa et bygget. Nu skal det imidlertid være Alvor; fire Mænd, nemlig Købm. Hammer, Bagerm. Lund, Boghdl. Rønne og Repræsentant Brandt har besluttet at realisere Tanken, og Arkitekt Tyberg, der har bygget Nordbornholms Kino, har tegnet det paatænkte Kino, og ovenstaaende Skitse viser i store Træk, hvorledes det kommer til at se ud, og hvordan det er tænkt indrettet. Beliggenheden bliver midt paa

Hovedgaden, lige overfor Gudhjem Manufakturhandel, hvor Konsortiet har købt Møllejeer Kullmanns gamle Ejendom, der skal nedrives til Grunden. Paa den ca. 1500 Kvdr.-Al. store Plads opføres Kinoet i Beton og vil antagelig blive ca. 1200 Kvdr.-Al. stort. Til venstre for Bygningen bliver der Indgang til Gaardsplads med Parkering til Cykler og Udgang fra Teatret. Selve Facaden indrammes af et ca. 1 m bredt Vindfang. I Midten fører den brede Indgang til en stor Foyer, hvorfra der er

Døre til Toiletterne og Teatersalen, og hvor der er Billetsalg og Garderobe. Selve Salen indrettes efter de sidste nye Principer, der garanterer god Akustik og Synsvinkel fra alle Pladser. Rummet bliver kileformet, og den forreste Halvdel af Gulvet skraaner let nedad, medens den bagerste Halvdel skraaner opad. Dette bevirker at alle kan se, selv om der sidder højere Personer foran. Stolene bliver store og behagelige at sidde i, og der bliver baade almind. og reserverede Pladser — ialt c. 220, der uden Gene kan udvides til 265, hvis det i Sommertiden bliver nødvendigt.

Teatrets Baggrund indrettes til en rigtig Scene med tilhørende Omklædningsrum, saa Salen i visse Tilfælde kan benyttes ved Opførelse af smaa Komedier o. lign.

Anlægssummen er anslaaet til ca. 45,000 Kr.

Med andre Ord, Gudhjem faar et første Klasses Billedteater, der i en lang Aarrække vil være fuldt paa Højde med Øens andre Teatre, og sørges der for kunstnerisk gode Films, er der ingen Tvivl om at Gudhjem vil faa megen Glæde af det, ikke mindst om Vinteren.

Antagelig kommer Hr. Brandt til at lede Teatrets daglige Drift.

Vi ønsker de initiativrige Mænd Held og Lykke med Foretagendet.

Det gamle Bornholmer-Ur fortæller

Skitse af Markussen, Nexø

Nu er det snart Vinter igen, det kan jeg høre og mærke; thi naar man bliver gammel, har man mere Føling med Vejrets Skifter. Jeg kan høre Bladene falde til Jorden, høre dem, hver Gang der kommer et Vindpust, feje hen ad Gaden, jeg kan tænke, de lægger sig i Læ, og i Morgen tidlig maa Pigen ud og feje dem op, det kan jo ikke gaa at lade dem ligge i store Hobe. Efteraaret kan ellers være saa skønt, naar Bladene har alle de forskellige Farver, og naar de sidste Solstraaler bryder ind mellem de snart bladløse Træer, det er af en forunderlig Virkning. Om Efteraaret tænker jeg ogsaa bedst. Det, at Naturen gaar til Ro om Vinteren, giver undertiden sære Tanker — Naturen kræver Hvile — den har jo ogsaa hele Sommeren gjort alt for at behage vort Øje. Ak ja, Verden er skøn. Jeg er et gammelt Bornholmerur, snart mæt af Dage, men der holdes stadig Liv i mig, og hvis du gider høre, skal jeg nu i Aftenskumringen fortælle dig lidt af mit Levledsløb: jeg er gammel, ja, saa gammel, at Menneskene ikke kan maale sig med mig — jeg er fra 1788, saa man kan forstaa, jeg er ingen Aarsunge.

Jeg er fra et Urmagerværksted i Rønne, og jeg har i Menneskealder staaet i den luneste Stue ude paa en Gaard i Gadeby; der havde jeg en dejlig Tid, jeg blev plejet, der blev hæget om mig, og til Gengæld gjorde jeg min Pligt, jeg slog mine Timeslag ved Nat og ved Dag, og inddelte den ufattelige Evighed i Smaastykker. — Naar de sang: „Klokken slaar, Tiden gaar“, syntes jeg, det var til Ære for mig. — Jeg stod i et Hjørne i den altid lidt mørke Stue med den dejligste Udsigt over Gaarden og det store Kastanjetræ, der om Foraaret var behængt med tusinde Kærter. Og i denne gamle Gaard havde jeg min bedste Tid. Jeg var det fornemste Møbel i Stuen, og foruden mig var der kun en Bænk, et Bord og et Par Stole — ikke at forglemme Væv,

JUL

Nu ringer Juleklokkerne hist fra Taarnet i Kvælden stille Der tændes Lys paa den gamle Kvist bag Ruden — af en Morlille.

Hver rastløs Stræben er nu forbi, den travle Larm er forstummet, og fredfyldt hen over snelagt Sti gaar Skarer mod Kirkerummet.

Ak, hvem der kunde i Skumrings Skjul — naar Lys fra Kaminen skinner — en Stund blot leve sin Barndoms Jul igen — mens Klokkerne ringer.

Men hvor har Klokker saa blid en Klang, og hvor lyser Arnens Lue? saa man kan synge, som Barnet sang om Julen i Moders Stue.

Ring, Juleklokke, paa Barnets Vej, ring lydt om Julen derhjemmel! Thi, fattig den, som et Minde ej om Barndommens Jul kan gemme.

Ja, ring i Klokker i Kvældens Stund, mens Sneen falder derude, og lad os skue i Barneblund — som før — den hjemlige Rude.

Olga Petersen

Jul i Gudhjem

(5. Aargang) udkommer i 1050 Eksemp. d. v. s. omdeles af Postvæsenet i hvert Hjem i Gudhjem & Omegn (Østerlars og Rø). Det redigeres og udgives af Bogtr. Axel Gornitzka. Trykt i Gornitzkas Bogtrykkeri, Allinge.

Gornitzkas Bogtrykkeri

Værksted for moderne Tryksager

Alle Tryksager udføres hurtigt og fikst Spec.: Reklamer for Hotel og Pension

Telefon Allinge 74

Rok og den gamle Bilægger med Dragen og Løvehovederne. Det var en dejlig Tid, særlig i lange Vinteraftener, naar de alle, baade Piger og Karle, samledes i Stuen. Da lyttede jeg til Historien om Bonnevedde og Underfordsfolk, og før de gik til Ro, sang de. Hvor var de glade og tilfredse! Men saa slog jeg 10, og en Stund efter var jeg ene i den mørke, tavse Nat. Jeg passede dog mit, for jeg hørte Husbond sige om Morgenen, at han havde hørt mig slaa 3.

Her oplevede jeg meget baade Sorg og Glæde, og jeg husker at den unge Søn hjemførte sin Brud. Det er den største Glæde, jeg har været Vidne til, og jeg slog, saa det dirrede i min Kasse. Jeg saa dem ældes og bæres bort, for at andre kunde komme til — det er jo Livets Gang. Men efterhaanden kom de saakaldte „bedre Tider“, og nu oplevede jeg mit Livs største Fornedrelse; der kom nye Møbler, Stole med svejfede Ben, som en Grævlingehunds. Det var den unge Kones Paafund, og en skøn Dag kom der et stort Vægur i al sin Herlighed; det glinsede af Polering, og saa slog det med en skarp Klang. Jeg syntes det var saa vigtigt overfor mig gamle, som havde gjort min Pligt i snart halvandet Hundrede Aar. Brutalt Blev jeg fjernet, og end ikke en Plads paa et Loft eller en afsides Plet blev der forundt mig paa den gamle Gaard; nej, jeg skulde paa Auktion.

Sammen med forskelligt Ragelse blev jeg kørt til Byen, og sikken

en Behandling jeg fik. Da de lagde mig paa Vognen, slog jeg Lodderne i Bunden, saa det dirrede, og mit Hjerteslag holdt op. Paa Auktionen talte Folk ilde om mig, og adskillige var de Knubs, jeg fik. Budene paa mig faldt smaat, og til sidst fik en Købmand mig for en latterlig Pris.

Nu oprandt der en Glanstid for mig. Jeg kom først til Snedker og saa til Maler, og jeg skiftede Udseende, saa jeg ikke var til at kende igen. Guldkanter her og Blomster der, og mit gamle, rynkede Skiveansigt blev pudset. — Aarstallet 1788 blev paaført med snørklet Skrift, thi jeg skulde jo beholde min Alderdoms Præg. Til sidst kom jeg til Klokkedoktoren, der var en sand Mirakkelmand, saa nu gaar jeg igen, uanset min høje Alder.

Nu staar jeg i Købmandens Spisestue, omgivet af Platter og Malerier, og jeg er fra at være den foragtede Klokke næsten Stuens fornemste Pryd. Der er budt 200 Kr. for mig, men Købmanden siger, at jeg ikke skal sælges. — Jeg har faaet en god Alderdom i gode Omgivelser. Helst havde jeg været paa min gamle Gaard; men Tiden gaar, og jeg har jo Minderne, skønne og rige, som Minder som oftest er. Alt det onde Menneskene har gjort mig, har jeg glemt, og alt det gode mindes jeg. Mon det ikke er bedst saaledes. Bladene falder af Træerne. Jeg kan høre Havet bruse; gid det maa gaa alle godt paa Hav og Land.